

BRASSAI

graphic artist, Paris  
(Haldós Gyula)

# ZSENIÁLIS BRASSAI

Irtta: MAJOR ILONKA

PÁRISI LEVÉL

1. Szabadság 1968  
Apr. 3.

A rue de Bonapartei LUCIE WEILL galéria, a műgyűjtők és bibliofilek egyik legautentikusabb forrása. A Weill házaspárt mindenki kedveli, a kiállítások megnyitói, TOUT PARISNAK művészi és mondain eseménye . . .



Major Ilonka

Ennek az exkluzív kis galériának egyik érdeme az, hogy a legnagyobb mesterek és művészek alkotásainak a javát mutatja be . . .

A muzeumoktól, nagy galériáktól eltérően, melyek olykor tuladagolás folytán, a szépségek vagy a firtorok temetőjévé válnak . . .

... Weillnál, most a világhírű magyarszarmazású BRASSAI szobrai, rajzait és "TRANSMUTATIONS" című, könyvbe foglalt grafikáit csodálhatjuk meg. A művész irt kísérő szöveget hozzájuk . . . A tizenkét, brómozott ezüstre domborított grafikai mű, nem a víziók szerelemgyerekei, mint Brassai szobrai, hanem a fényképész, szobrász, festő és poéta látnoki erején, művészi játékán keltek életre. A formák tumultusán új alakok élednek, más értelmet nyernek, olykor a szobrászat és festészet Hermaphroditáivá válnak . . . A mester Corot-t idézi, aki üvegklisén, hasonló metamorfózisokkal kísérletezett . . .

... Mily boldogság viszontlátni, Brassainak tenyerébe simuló kis kőszobrai, melyeket az Óceán hullámai vetettek partra, és a mester egy érintéssel asszonyá varázsolja őket! Mintha vésővel, a szobrász megszokott modulációjával soha

nem ért volna hozzájuk! . . . Ha az Óceánok hullámai köbököt és kockákat vetnének partra, ugyancsak elcsodálkoznánk. De ezeknek a szobroköveknek láttán, valami ősi emlékezés lobban fel bennünk. A habok selymesre simogatták a követ és érintés-igenbe simulnak kezünkbe. Hozzájuk hasonló miniatűröket, kék és piros asszonyokat csak FRANCK MALINA tudós-művész magánalbumában látunk. . . . BRASSAI, kő, márvány, bronz gránitasszonyait: **A CYCLÁDOK CSELÓFORMÁJU SZOBROCSKÁI UTÁN ÉS A GÖRÖG-RÓMAI SZOBROK UTÁN, A LEGNAGYOB ÉRTÉKŰ PLASZTIKAI MŰVEKNEK ÉS COMTEMPORÁLIS KINCSEKNEK TARTOM A TOLLRAJZAIVAL EGYÜTT.** Egy napon, automatikusan a Louvreba fognak kerülni! Mily jó lenne, ha amerikai-műgyűjtők generóztatása folytán, egy vagy több híres amerikai muzeumot is gazdagítanának. A "TRANSMUTATIÓNS" grafikai műveket, bibliofil könyvbe foglalva, egy Délfranciaországban élő AMERIKAI MŰGYŰJTŐ MR. WILLIAM H. WISE ADATTA KI. Rajong Brassai sokféle művészetéért, és nem kevésbé a zseniért, aki a NAGYOK szerénységével, fekete ragyogó, ezüst sugaru szemével, olyan lenyűgöző . . . Eszünkbe juttat kicsike jó művészeket, akiknek beképzeltsége olykor megüti az embert...

A szobrokról még annyi mondanivalónk lenne, mert véget nem érő variációban AZ ASSZONYÓDÁI . . . A művész és a férfi vallomása, aki asszonyban, — EGYET keres —. Vannak más témák is, mint egy onyx-madár és egy fekete rancos kő profilján; Picasso elevenedik meg előttünk. Egy kő, "gyáva hős"-t ábrázol, a művész szalagot vésett bajusz helyett az orra alá! Egy gyűjteményben, oly frissen hatnak az anekdotikus témák! De újra és újra visszatérünk az archaikus szépségű, modern asszonyi formákhoz. Mily szépek lennének jadedől, jáspisból, lapislazuliból, hegyi kristályból is! Egy fekete gránitot a természet két rózsaszínű "bűvkörrel" font át. Brassai, egy érintéssel már "ölelést" szimbolizál vele. Venusok; ezerféle formában. Arthemis,



Egy Lendülő Léptű Asszony, A Termékenység Istenasszony, A Fekete Vénus! És egy csodálatos kis szobrocška, mely egy asszonyt úgy ábrázol, amint zenei mozdulattal hajol térdeire. Nekem ez a kedvencem . . .

. . . Azután szírének lobbannak fel előttünk, mint a láng! Instrumentumok formáján ihletett "banjó asszonyok" — fehér márványból, gránitból, fekete kőből. Hogyan lehetne mindezt a szépséget leírni, anélkül, hogy ne látnánk! Én azt szeretném, ha csillagászati áruk lenne, hogy együtt maradjanak. De oly elérhetővé tették az acquisitíójukat ! ! ! És a rajzok! Mintha Brassai, a Teremtő kezéből lendítette volna ki az ecsetet és a harmonikus asszonyi kebelhez, magasztos, termékeny ölü "VILÁG TALAPZATÁT" szimbolizáló alakot vázolt fel . . . PICASSOT, BRASSAIHOZ, EPIKUS, FIATALKORI BARÁTSÁG FÜZI. Brassai fényképei a világhírű mesterről közismertek. Akkor még Halász Gyula néven ismerték és rajzait is így signalta. 1930-ban Picasso először látta meg Brassai rajzait, lelkesen kiáltott fel: Istenem, de nagy mévész vagy! Rajzolj, fess tovább!" Brassai fényképeivel már a Bibliothèque Nationaleba, műveivel muzeumokba vonult be. Annak idején megírtuk, de érdemesnek tartjuk feleleveníteni azt a példátlan művészi anekdotát, mellyel Picasso Brassaihoz fűződő barátságát, és a művészete iránti csodálatát kifejezte:

Picassonak a Bibliothèque Nationaleban rajz és grafikai kiállítása volt. A mesterről készült Brassai, fotók is, ki voltak állítva, de PICASSONAK AZ VOLT A KIVÁNSÁGA, HOGY KIÁLLÍTÁSÁNAK KERETÉBEN, BRASSAINAK EGY GRAFFITI KÉPÉT IS BEMUTASSÁK.